

Memo		
Aan	:	Gemeenteraad
Van	:	College van burgemeester en wethouders
Datum	:	5 september 2023
Zaaknummer	:	416699
Onderwerp	:	Update opvang vluchtelingen en statushouders

Inleiding

Met dit memo informeert het college van B&W u over de stand van zaken rond de opvang van asielzoekers, Oekraïense ontheemden en statushouders in de gemeente Ede.

Reactie college op brief NIDOS/COA over Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen (AMV) opvang

Tijdens de raadsvergadering van 6 juli jl. heeft het college toegezegd met een reactie te zullen komen over de noodoproep van het NIDOS en COA aan gemeenten om meer AMV'ers op te vangen.

Huidige situatie in Ede

Het college is continu op zoek naar potentiële huisvestingslocaties voor diverse doelgroepen. Gezien de brede opgave van deze doelgroepen, de krapte op de woningmarkt en de schaarste aan huisvestingslocaties is dit een behoorlijk complex vraagstuk. Via de periodieke update vluchtelingen wordt uw raad op de hoogte gehouden over toekomstige potentiële locaties en welke doelgroepen hiervoor in aanmerking zouden kunnen komen.

In Ede huisvesten we op dit moment 24 AMV'ers. Ze worden door Join/Lindhout begeleid in een kleine wooneenheid (KWE) of in een kleine woongroep (KWG). De jongeren in een KWG zijn minder zelfredzaam en zelfstandig en krijgen volledige begeleiding.

Voor alle jongeren onder de 18 jaar geldt dat ze leerplichtig zijn en onderwijs moeten volgen. Jongeren tussen de 12 en 18 jaar volgen onderwijs in de Internationale Schakelklas (ISK) in Ede.

AMV'ers tellen vanaf het moment van huisvesting in Ede mee voor de taakstelling huisvesting statushouders.

Zodra AMV'ers 18 jaar worden, worden ze in Ede kamergewijs gehuisvest in een van de 19 woningen die we hiervoor beschikbaar hebben. Hiervoor gaan ze een individuele huurovereenkomst aan met Woonstede, die een looptijd heeft van maximaal vijf jaar. Samen met maximaal twee medebewoners delen ze een flatwoning, hebben ze allemaal een eigen slaapkamer en delen ze voorzieningen zoals woonkamer, keuken en sanitair met elkaar.

De vraag van Nidos en COA onderzoeken we op dit moment. Factoren die daarbij een rol spelen:

- het is de bedoeling dat AMV'ers als groep ergens in Ede wordt gehuisvest;
- er moet geborgd zijn dat de AMV'ers onderwijs kunnen volgen;
- en de AMV'ers moeten in Ede hun inburgertraject kunnen volgen en vervolghuisvesting kunnen vinden.
- er zijn door het COA opties bij particuliere eigenaren bekeken, maar uiteindelijk zag men daarvan af.

Huidige doelgroepen en opvanglocaties

Oekraïense ontheemden worden opgevangen in de gemeentelijke opvanglocatie Harskamp en bij particuliere adressen. De opvanglocatie Harskamp wordt beheerd door de gemeente.

De Crisisnoodopvang (CNO) wordt beheerd door de gemeente.

Statushouders die gekoppeld zijn of worden aan de Regio FoodValley maar die nog geen woning hebben worden opgevangen in de Kop van Deelen. Deze locatie wordt beheerd door het COA.

Opvang Oekraïense ontheemden

Gemeentelijke opvang Oekraïne (GOO) Harskamp

De afgelopen periode verbleven gemiddeld 320 tot 340 Oekraïense ontheemden op de opvanglocatie. Er is gewerkt aan de verbetering van de locatie middels gesprekken met de bewonersraad onder leiding van een gespreksleider. Hierdoor is meer wederzijds begrip ontstaan. Ook zijn er aanpassingen gedaan op het terrein op het gebied van koken, activiteiten voor kinderen en bijeenkomsten voor bewoners.

Particuliere opvang Oekraïne (POO)

Op dit moment verblijven 178 Oekraïense ontheemden bij gastgezinnen in de gemeente Ede. Om hen te bedanken was er op 4 juli jl. een bijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst zijn vragen gesteld over onder andere werk, inkomen en onderwijs. Ook zijn ervaringen van de afgelopen periode uitgewisseld. Door de positieve reacties op de bijeenkomst is afgesproken om bijeenkomsten als deze vaker te organiseren.

Derdelanders

Oekraïense ontheemden hebben recht op opvang in Nederland vanwege de Richtlijn Tijdelijke Bescherming van de Europese Unie. De richtlijn vervalt op 4 september a.s. voor personen zonder de Oekraïense nationaliteit die een tijdelijke verblijfsvergunning hadden in Oekraïne en die zich vóór 19 juli 2022 hebben ingeschreven in de Nederlandse Basisregistratie Personen. Het vervallen van de richtlijn heeft gevolgen voor de gemeente, opvanglocaties en vooral de derdelanders zelf.

De meeste derdelanders hebben inmiddels een asielaanvraag gedaan. Zij zijn of worden opgevangen door het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) indien er opvangplekken zijn. Is dat niet het geval, dan blijven deze personen op de huidige opvanglocaties. Derdelanders die geen asielaanvraag hebben gedaan moeten per 4 september Nederland verlaten en vertrekken van hun opvanglocatie.

Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor deze doelgroep in samenwerking met het COA, de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V).

Een eerste inventarisatie van de aantallen derdelanders op de gemeentelijke Oekraïneopvang in Harskamp laat het volgende beeld zien:

Overzicht derdelanders op GOO ISK Harskamp d.d. 09-08-2023	
Groep 1 (heeft al een verblijfsvergunning; wacht op huisvesting door een Nederlandse gemeente)	1
Groep 2 (gaat asiel aanvragen of zit al in procedure; wordt overgeplaatst naar COA)	14
Groep 3 (wil later de asielprocedure in; COA zoekt een locatie voor deze groep)	0
Groep 4 (wil niks; vanaf 4 september geen rechtmatig verblijf meer in NL)	1
Status onbekend bij GOO ISK Harskamp op 09-08	10
Totaal aantal	26

Opvang asielzoekers

CNO

Op dit moment verblijven 106 personen op de opvanglocatie aan de Galvanistraat. Deze locatie wordt beheerd door de gemeente Ede.

De samenwerking met het COA verloopt goed en er hebben gesprekken plaatsgevonden met de bewoners uit de omgeving (via de bewonersraad). Dit heeft gezorgd voor beter contact met bewoners. Er zijn op de locatie aanpassingen gedaan en er is een andere cateraar ingeschakeld die meer aansluit bij de wensen van de bewoners.

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) op CNO-locatie Galvanistraat

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) bezocht de CNO-locatie te Ede op 11 juli 2023. Het bezoek vond plaats in het kader van monitoring van hygiëne en infectiepreventie, de begeleiding en opvang van kinderen en de toegang tot goede zorg in CNO's. Geconcludeerd is dat de gemeente Ede een hele duidelijke visie heeft over hoe zij de CNO wil inrichten en hierin staat zelfredzaamheid van de bewoners hoog in het vaandel. We investeren we op de locatie veel in de integratie in Nederland. Ook de samenwerking met de GOO-locatie te Harskamp en de korte lijnen met de gemeente als het gaat om extra (jeugd) zorg zijn positief. Het volledige verslag is bijgevoegd als bijlage.

Verlenging

Naar aanleiding van de aanhoudende druk op de asielketen en de positieve resultaten uit de evaluatie met de omgeving, heeft het college van B&W op 29 augustus jl. besloten de huurovereenkomst van de CNO tot 1 maart 2024 te verlengen. Het college gaat daarnaast ook onderzoeken welke mogelijkheden er zijn na 1 maart 2024 om gebruik te kunnen blijven van maken van het pand voor vluchtelingenopvang dan wel Oekraïneopvang. Uiteraard hangt dit laatste samen met de situatie in de wereld en de behoefte van het COA.

Opvang statushouders

Sinds medio 2021 heeft de gemeente te maken met een toename van het aantal statushouders en de hierbij horende huisvestingstaakstelling voor de gemeente. Al deze mensen moeten van de gemeente een passend inburgeringsaanbod krijgen. Medio 2022 en in 2023 ontstond - mede door de oorlog in Oekraïne - opnieuw een toename van vluchtelingen die in Nederland en Europa hun toevlucht zoeken. Het vraagt van de gemeente opnieuw extra inzet ten aanzien van asielzoekers, de crisishulpopvang, de gemeentelijke en particuliere opvang van Oekraïners en een hogere huisvestingstaakstelling voor statushouders (verviervoudiging t.o.v. 2020 en verdubbeling t.o.v. 2022).

Op dit moment hebben we 141 koppelingen van 330 (taakstelling) tot stand gebracht. Dat betekent dat we tot 1-1-2024 nog 169 mensen moeten huisvesten.

Tabel verloop taakstelling

Jaar	1e helft	2e helft	Totaal
2020	36	43	79
2021	90	73	163
2022	67	91	158
2023	144	186	330

Kop van Deelen

De instroom op de Kop van Deelen is in het voorjaar op gang gekomen. De beheerder van de locatie (i.c. COA) heeft veel extra tijd nodig gehad om alle panden van binnen te verbouwen en gereed te maken voor opvang van asielzoeker/statushouders die aan de Regio FoodValley gekoppeld zijn. De totale opvangcapaciteit bedraagt maximaal 200 personen. Op dit moment verblijven er rond de 60 personen op de Kop van Deelen.

Naast de activiteiten die het COA organiseert, organiseert Coördinatie Vrijwilligers Vluchtelingen Ede (CVV Ede) ook activiteiten met en voor de groep die op de opvanglocatie verblijft.

Onderwijs

Het nieuwe schooljaar is 21 augustus weer van start gegaan. De capaciteit is bij aanvang voor zowel het primair- als voorgezet onderwijs op orde. Dit betekent dat alle leerlingen weer voltijdsonderwijs kunnen volgen. De in- en uitstroom van vluchtelingen blijft echter dynamisch, ook vanwege de taakstelling die gemeenten hebben. Hierdoor dient er steeds ingespeeld te worden op de wisselende vraag naar onderwijshuisvesting en capaciteit voor de klas.

In samenspraak met het onderwijs, de opvanglocaties en leerplicht zijn er gesprekken gestart rond een nieuwe aanpak tegen schoolverzuim.

Provinciale Regietafel Migratie en Integratie (PRT M&I)

Op vrijdag 7 juli kwam kabinet-Rutte IV ten val, omdat de partijen het niet eens werden over de migratiemaatregelen. Het is op dit moment nog onduidelijk of de Spreidingswet een controversieel onderwerp gaat worden voor de Tweede Kamer. Dat zou namelijk betekenen dat er geen besluit genomen gaat worden over de Spreidingswet.

In de provincie Gelderland is afgesproken om alvast 'in de geest' van de Spreidingswet te gaan werken. Dat betekent dat de colleges van B&W, COA en Gedeputeerde Staten in de PRT gezamenlijke afspraken maken over de realisatie van het gevraagde aantal asielplekken. In de provincie Gelderland werken we via zeven subregio's. Ede hoort samen met de gemeenten Wageningen, Barneveld, Nijkerk en Scherpenzeel tot de subregio Foodvalley.

Bij het eerstvolgende PRT-overleg op 21 september zullen alle subregio's haar plannen ten aanzien van opvang ingediend moeten hebben. In dit plan van aanpak staan verschillende overzichten van de opgaven, capaciteit en planning in de subregio. Het Edese plan zal voorafgaand aan deze PRT-vergadering aan uw raad worden voorgelegd via de wensen en bedenkingen procedure.